

Curriculum vitae

Προσωπικά στοιχεία

- **Ευγενία Β. Πρεβεδούρου**
  - **Καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου - Νομική Σχολή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)**
  - Διεύθυνση κατοικίας: Ζεφύρων 5, 15342 Αθήνα
  - Ηλεκτρονική διεύθυνση: epreved@law.auth.gr
  - www.prevedourou.gr
-

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- 1997-1998**   **Université de Droit, d'Économie et de Sciences Sociales (Paris II)** και **Technische Universität Dresden**: Μεταδιδακτορική έρευνα στο πλαίσιο του Προγράμματος ARISTOTELES «Développer les principes du Droit public européen» της Γενικής Διεύθυνσης XII της Επιτροπής. Τίτλος μεταδιδακτορικής εργασίας: L'évolution de l'autonomie procédurale des Etats membres de l'Union Européenne (Η εξέλιξη της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών της ΕΕ). Επιβλέποντες καθηγητές: Gérard Timsit και Hans-Heinrich Trute
- 1989-1994**   **Université de Droit, d'Économie et de Sciences Sociales (Paris II)** : Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με θέμα: Les recours administratifs obligatoires. Étude comparée des droits allemand et français (Οι υποχρεωτικές διοικητικές προσφυγές. Συγκριτική μελέτη του γερμανικού και του γαλλικού δικαίου). Επιβλέπων καθηγητής: Yves Gaudemet. Βαθμός: Très honorable avec félicitations. Υποτροφία NATO
- 1988-1989**   **Université de Droit, d'Économie et de Sciences Sociales (Paris II)** : Diplôme d'études approfondies en droit communautaire [DEA] (δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών στο κοινοτικό δίκαιο). Βαθμός: Assez bien (13/20). Υποτροφία Ιδρύματος Μιχαήλ Στασινοπούλου
- 1986-1988**   **Université de Droit, d'Économie et de Sciences Sociales (Paris II)** : Diplôme d'études approfondies droit public interne [DEA] (δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών στο δημόσιο δίκαιο). Βαθμός: Bien (15/20)
- 1981-1986**   **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**: Πτυχίο Νομικής. Βαθμός: 8 και 4/7 (άριστα). Υποτροφία ΙΚΥ 1981/82, 1982/83, 1983/84, 1984/85

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

I. Ακαδημαϊκή εξέλιξη

- 2017-σήμερα** Τακτική καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ
- 2013-2017** Αναπληρώτρια καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ
- 2006-2013** Επίκουρη καθηγήτρια Διοικητικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ
- 2001-2006** Λέκτορας Διοικητικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ.

II. Αντικείμενα διδασκαλίας

- Προπτυχιακό επίπεδο:

- 2001-σήμερα** Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, Σύνθεση Δημοσίου Δικαίου, Διοικητικό Οικονομικό δίκαιο

- Μεταπτυχιακό επίπεδο

- 2001-σήμερα** Διοικητικό Δίκαιο στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του ΑΠΘ
- 2017-σήμερα** Διδασκαλία του μαθήματος «Droit européen de l'environnement» στο Master Franco-Hellénique, Droit social européen et comparé, των Πανεπιστημίων Toulouse I Capitole και ΑΠΘ
- 2016-σήμερα** Βραχύχρονη διδασκαλία, ως professeur invité, σε ετήσια βάση, στο Master 2 Droit public des Affaires του Πανεπιστημίου Panthéon-Sorbonne (Paris I) (με πρόσκληση των καθηγητών Fabrice Melleray και Rozen Nogueilou)
- 2010-2013** Διδασκαλία του μαθήματος «Αστική ευθύνη του Δημοσίου από παραβιάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαίου» στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δίκαιο & Ευρωπαϊκή Ενοποίηση» στο Πάντειο Πανεπιστήμιο
- 2/2007** Professeur invité στο Master 2 Droit public approfondi στη Faculté de droit) του Πανεπιστημίου Montpellier I (με πρόσκληση της καθηγήτριας Catherine Ribot)
- 2-3/2006** Professeur invité για δίμηνη διδασκαλία του μαθήματος Droit administratif approfondi στο Master 2 Droit public approfondi του Université de Droit, d'Économie et de Sciences Sociales (Paris II) (με πρόσκληση του καθηγητή Yves Gaudemet)

- **Διδασκαλία στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών**

- 2016-2018** Στοιχεία διοικητικού δικαίου στις κατευθύνσεις πολιτικής-ποινικής δικαιοσύνης και εισαγγελέων
- 2018-2020** Η νομοθεσία για την οργάνωση της Δικαιοσύνης στην Ελλάδα και στα κράτη μέλη της ΕΕ αναφορικά με τους θεσμούς που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία αυτής

- **Διδασκαλία στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης**

- 9-11/2019** Διδασκαλία του μαθήματος «Δημόσιες συμβάσεις» στο Πρόγραμμα Σπουδών της ΚΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς «Αλέξανδρος Σβώλος

III. Ερευνητική δραστηριότητα

Οι βασικοί άξονες της ερευνητικής δραστηριότητας συνοψίζονται ως εξής:

- Η επιρροή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους θεσμούς του διοικητικού δικαίου. Ειδικότερα, η επαναδιαπραγμάτευση των εννοιών της διοικητικής πράξης, των γενικών αρχών της διοικητικής διαδικασίας, του δημόσιου τομέα και της δημόσιας υπηρεσίας μέσα από την ώσμωση του ενωσιακού με το εθνικό δίκαιο.
- Η διαρκής οικοδόμηση της ενωσιακής έννομης τάξης και η σχέση του ενωσιακού με το εθνικό δίκαιο, με έμφαση στη νομολογιακή διάπλαση των γενικών αρχών του ενωσιακού δικαίου. Η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων στον ευρωπαϊκό χώρο.
- Η βελτίωση της παρεχόμενης έννομης προστασίας σε ενωσιακό, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο με έμφαση στην ταχύτητα και την ποιότητα απονομής της δικαιοσύνης. Ομοίως, η εξέλιξη της φυσιογνωμίας και του προσανατολισμού της διοικητικής δίκης στις έννομες τάξεις της Ευρώπης με έμφαση στην επίδραση του ενωσιακού δικαίου στην εθνική δικονομία.
- Η αποτελεσματικότητα της διοικητικής δράσης και της διοικητικής δικαιοσύνης με πεδίο αναφοράς τους διαφόρους κλάδους του ειδικού διοικητικού δικαίου.
- Νέες μορφές ρύθμισης στο δίκαιο, με έμφαση στο soft law, σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Η σχέση με το «σκληρό» δίκαιο και ο δικαστικός έλεγχος.
- Ο «διάλογος» των δικαστών διαφορετικών εννόμων τάξεων ως παράγοντας εξέλιξης του ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου.

Για τις ανάγκες της παραπάνω ερευνητικής δραστηριότητας, έχει πραγματοποιηθεί έρευνα στις παρακάτω ερευνητικές δομές:

- 6/2018** Institut für Deutsches und Europäisches Verwaltungsrecht της Juristische Fakultät του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης (με πρόσκληση του καθηγητή Wolfgang Kahl).
- 10-12/2014** Institut für Deutsches und Europäisches Verwaltungsrecht της Juristische Fakultät του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης (με πρόσκληση του καθηγητή Wolfgang Kahl)

- 1-2/2011** Institut Cujas, Fédération pour la recherche en droit public et en science politique de l'Université Panthéon-Assas (με πρόσκληση του καθηγητή Yves Gaudemet)
- 10-12/2010** Τρίμηνη εκπαιδευτική επίσκεψη στο γαλλικό Conseil d'Etat (10ème sous-section). Συμμετοχή στην προετοιμασία και παρακολούθηση της εκδίκασης υποθέσεων κατά τα διάφορα στάδια της προδικασίας (*séances d'instruction*), τις επ' ακροατηρίου συζητήσεις και τις διασκέψεις (*délibérés*) των διαφόρων δικαιοδοτικών τμημάτων (με πρόσκληση του τότε Προέδρου του δικαιοδοτικού τμήματος Bernard Stirn)

IV. Επίβλεψη διδακτορικών διατριβών

Συμμετοχή σε εκλεκτορικά σώματα για την εκλογή και εξέλιξη μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ, επίβλεψη διπλωματικών εργασιών, συμμετοχή σε επταμελείς επιτροπές κρίσης και σε τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών. Επίβλεψη 8 διδακτορικών διατριβών, εκ των οποίων οι δύο έχουν ήδη υποστηριχθεί, και συνεπίβλεψη διατριβής στο πλαίσιο Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ ΑΠΘ και Université de Lorraine (Nancy France)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

- 1992-10/2001** Μόνιμη υπάλληλος, γλωσσομαθής νομικός στο ελληνικό τμήμα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άδεια άνευ αποδοχών από 10/2001 έως σήμερα
- 1988–σήμερα** Λήψη άδειας άσκησης δικηγορικού επαγγέλματος, σήμερα Δικηγόρος ΔΣΑ παρ' Αρείω Πάγω. Άσκηση συμβουλευτικής δικηγορίας (παροχή γνωμοδοτήσεων) για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς και ιδιώτες στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων και του δικαίου της ενέργειας

ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 2018-σήμερα** Τακτικό μέλος της Εθνικής Αρχής Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής (του Ν. 3302/2005)
- 2008-σήμερα** Τακτικό μέλος της τριμελούς δευτεροβάθμιας επιτροπής προσφυγών (Commission des Recours/Appeals Board) του Institut Universitaire Européen de Florence, με εξαετή, ανανεώσιμη θητεία.
- 2009-2019** Τακτικό μέλος της Νομικής Επιτροπής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- 2015-σήμερα** Μέλος της Κοσμητείας της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- 2009-2010** Μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για την αναμόρφωση του νομικού πλαισίου της σταδιοδρομίας του αστυνομικού προσωπικού
- 2012-2013** Μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης για τη θέσπιση του Νόμου σχετικά με την κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα-συγκρότηση γενικής γραμματείας για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου (Ν. 4109/2013)
- 2017-2018** Μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με αντικείμενο την κατάρτιση νόμου σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των αποφοίτων των Τμημάτων των ΑΕΙ
- 2019-2020** Μέλος της επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με αντικείμενο την μεταρρύθμιση της ΑΔΠ και την τροποποίηση του Νόμου για τα ΑΕΙ
- 2016- σήμερα** Αναπληρώτρια Διευθύντρια του Εργαστηρίου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής που ιδρύθηκε στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ με την υπ' αριθμ. 2920/22.12.2015 απόφαση της Συγκλήτου (ΦΕΚ 5B'/08.01.2016)

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ

- 2001 Μέλος της Ελληνικής Ένωσης Ευρωπαϊκού Δικαίου
- 2002 Μέλος της Ένωσης Ελλήνων Συνταγματολόγων
- 2006 Μέλος της Societas Juris Publici Europaei (SIPE)
- 2008 Μέλος του ΔΣ (ταμίας) της Ελληνικής Εταιρείας Δικαίου Πολεοδομίας και Χωροταξίας (ΕΕΔιΠοΧ)
- 2010 Μέλος της Association Française pour la Recherche en Droit Administratif
- 2014 Μέλος της Société de Législation Comparée
- 2014 Μέλος του ΔΣ της Εταιρίας Διοικητικών Μελετών

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

4 και 5 Μαΐου 2001: εισήγηση με τίτλο «Η κωδικοποίηση των γενικών αρχών της διοικητικής διαδικασίας. Συγκριτικές παρατηρήσεις κατά το ελληνικό και το κοινοτικό δίκαιο», στο συνέδριο που

διεξήχθη υπό την αιγίδα της Εταιρίας Διοικητικών Μελετών και του ΑΠΘ (Αθήνα, αίθουσα τελετών του Παντείου Πανεπιστημίου)

30 Οκτωβρίου 2002-2 Νοεμβρίου 2002: συμμετοχή στο συνέδριο της FIDE στο Λονδίνο με εκπόνηση, από κοινού με την καθηγήτρια κυρία Τζ. Ηλιοπούλου-Στράγγα, στη γαλλική γλώσσα, της ελληνικής εισήγησης για το θέμα European Union Law and National Constitutions (Le droit de l'Union européenne et les Constitutions nationales, rapport hellénique pour le XX congrès FIDE, London 30 octobre 2002-2 novembre 2002, vol. II, σ. 259-366)

16 Δεκεμβρίου 2002: εισήγηση σχετικά με «τις κατηγορίες αρμοδιοτήτων της Ενώσεως με έμφαση στους τομείς υποστηρικτικής, συντονιστικής ή συμπληρωματικής δράσεως», στην ημερίδα με θέμα «Πτυχές μιας Ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης. Επισκόπηση των εργασιών της Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης», που διοργάνωσε η διδακτική μονάδα του Διοικητικού Δικαίου του Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης, υπό την προεδρία του καθηγητή κ. Β. Σκουρή, με (Θεσσαλονίκη, αίθουσα Κωνσταντόπουλος ΑΠΘ)

12 Μαΐου 2003: εισήγηση με τίτλο «Ζητήματα αιτιότητας επί του πειθαρχικού αδικήματος», στο διεπιστημονικό σεμινάριο δικαιοφιλοσοφίας και ιστορίας του δικαίου 2002-2003 που διοργανώνεται από τον καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Ι. Στράγγα (Αθήνα, αίθουσα ΔΣΑ)

10 Δεκεμβρίου 2003: εισήγηση με τίτλο «Η διακρατική διοικητική πράξη», στην ημερίδα που οργάνωσε το ΚΔΕΟΔ σε συνεργασία με τον Τομέα του Δημοσίου Δικαίου του Τμήματος Νομικής του ΑΠΘ, για τα 25 χρόνια του ΚΔΕΟΔ (Θεσσαλονίκη, ΚΔΕΟΔ)

3 Φεβρουαρίου 2005: εισήγηση με τίτλο «Η ισχύς των διοικητικών πράξεων κράτους μέλους εντός των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως», στο πλαίσιο ημερίδας που διοργάνωσε η Ελληνική Ένωση Ευρωπαϊκού Δικαίου (Αθήνα, αίθουσα Ρακτιβάν του Συμβουλίου της Επικρατείας)

7 Απριλίου 2005: εισήγηση με τίτλο « La nouvelle loi hellénique sur la protection des ressources aquatiques», στο διεθνές συνέδριο: Colloque «L'eau et le droit. La gestion équilibrée de la ressource en eau », που διοργανώθηκε στις 7 και 8 Απριλίου 2005 στο Montpellier από το Centre de Recherches et d'Études administratives de Montpellier και από την Faculté de Droit-Université Montpellier I

14 Απριλίου 2005: εισήγηση με θέμα «Η έννοια της ελευθερίας στις διοικητικές συμβάσεις», στο διεπιστημονικό σεμινάριο δικαιοφιλοσοφίας και ιστορίας του δικαίου 2004-2005 που διοργανώθηκε από τον καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Ι. Στράγγα (Αθήνα, αίθουσα ΔΣΑ)

4 Νοεμβρίου 2006: εισήγηση με θέμα «Τα Όρια της Κοινωνικής Αρμοδιότητας στον Τομέα της Προστασίας του Περιβάλλοντος», στο Συνέδριο με τίτλο «*Συνταγματική Αναθεώρηση – Περιβάλλον – Δάση*», που διοργάνωσε το *Ινστιτούτο Επιμόρφωσης* του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με την *Ένωση Διοικητικών Δικαστών* και την *Ένωση Εισαγγελέων Ελλάδος* (Χανιά)

30-31 Μαΐου 2007: εισήγηση με θέμα «Νομολογιακές εξελίξεις στην έννομη προστασία του διοικουμένου. Το παράδειγμα του Ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου των Δικηγόρων», στο Συνέδριο που διοργάνωσαν η Εταιρία Διοικητικών Μελετών και ο Τομέας Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του Τμήματος Νομικής της Σχολής ΝΟΠΕ του ΑΠΘ (Θεσσαλονίκη, αίθουσα Κωνσταντόπουλος, ΑΠΘ)

22 Ιουνίου 2007: εισήγηση με θέμα «Το θεσμικό πλαίσιο της ίδρυσης και λειτουργίας των οίκων ευγηρίας», στη διεπιστημονική διημερίδα «Ψυχιατρική και Δίκαιο - Μειωμένη Νοητική Επάρκεια» που διοργάνωσε στη Θεσσαλονίκη το Τμήμα Νομικής του ΑΠΘ, με την Ιατρική Σχολή και το Τμήμα Νομικής του ΕΚΠΑ (Θεσσαλονίκη αίθουσα Κωνσταντόπουλος, ΑΠΘ)

21 και 22 Σεπτεμβρίου 2007: εθνική εισήγηση για την Ελλάδα μαζί με τον επίκουρο καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κωνσταντίνο Γώγο, στο Διήμερο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο με θέμα: "L'environnement dans le droit de l'urbanisme en Europe" (Το περιβάλλον στο Δίκαιο της Πολεοδομίας στην Ευρώπη), που διοργάνωσαν η Διεθνής Ένωση Δικαίου της Πολεοδομίας (AIDRU), το «Centre d'études et de recherche en droit de l'environnement, de l'aménagement et de l'urbanisme" (CERDEAU) και το «Groupe de recherche sur le droit de l'aménagement, de l'urbanisme et de l'habitat" (GRIDAUH), στο Παρίσι

7 Δεκεμβρίου 2007: εισήγηση με τίτλο «Η προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της Νέας Ευρωπαϊκής Συνθήκης», στην ημερίδα που διοργάνωσαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Γραφείο για την Ελλάδα), ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης και το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου με θέμα «Κλίμα-Βιώσιμη Ανάπτυξη και Νέα Ευρωπαϊκή Συνθήκη» (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

18 Φεβρουαρίου 2008: εισήγηση με θέμα «Η έννοια του «δικαστικού οργάνου κατά την πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» στο μεταπτυχιακό Σεμινάριο του Ιδρύματος Μιχαήλ Στασινοπούλου (Αθήνα, αίθουσα Ρακτιβάν του Συμβουλίου της Επικρατείας)

24-25 Μαΐου 2008: παρέμβαση με θέμα «Η εποπτεία επί των μονάδων ψυχικής υγείας και η αστική ευθύνη του κράτους για τα αυτοκαταστροφικά άτομα», στη διεπιστημονική διημερίδα «Ψυχιατρική και Δίκαιο - Αυτοκαταστροφικότητα», που διοργάνωσαν τα τμήματα Ιατρικής των Πανεπιστημίων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πατρών και τα τμήματα Νομικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης (Πάτρα, αίθουσα «Κωστής Στεφανόπουλος» του ΔΣΠ)

18 Σεπτεμβρίου 2008: εισήγηση με θέμα «Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις του συστήματος της γαλλικής διοικητικής δικαιοσύνης. Σύγκριση με τις τροποποιήσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας» έλαβε μέρος στην ημερίδα με θέμα «Οι πρόσφατες δικονομικές αλλαγές στη δίκη ενώπιον των τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων», που διοργάνωσαν, με αφορμή την εφαρμογή του ν. 3659/2008 περί βελτίωσης και επιτάχυνσης των διαδικασιών της δίκης στα ΤΔΔ, το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης και η

Επιστημονική Εταιρία Διοικητικής Δικαιοσύνης (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

11 Ιουνίου 2009: εισήγηση με τίτλο «Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος στο ουσιαστικό διοικητικό δίκαιο», στο διεπιστημονικό σεμινάριο δικαιοφιλοσοφίας και ιστορίας του δικαίου που διοργανώθηκε από τον καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Ι. Στράγγα (Αθήνα, Γραφείο του Συνηγόρου του Καταναλωτή)

18 και 19 Σεπτεμβρίου 2009: εθνική εισηγήτρια για την Ελλάδα μαζί με την αναπληρώτρια καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Γεωργία Γιαννακούρου και τον αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Κωνσταντίνο Γώγο, στο Διήμερο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο με Θέμα: "Les risques et le droit de l'urbanisme" (Η έννοια του κινδύνου στο Δίκαιο της Πολεοδομίας), που διοργάνωσαν η Διεθνής Ένωση Δικαίου της Πολεοδομίας (AIDRU), η Επιστημονική Εταιρία Πολεοδομικού και Χωροταξικού Δικαίου (ΕΕΔιΠοΧ), το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου(ΚΔΕΟΔ), η Μονάδα Δικαίου Ενέργειας (ΜοΔικΕ) του ΚΔΕΟΔ και ο Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης (ΔΣΘ) (Θεσσαλονίκη, ΚΔΕΟΔ)

5 Δεκεμβρίου 2009: συμμετοχή στη συζήτηση στρογγυλής τραπέζης που διοργάνωσε η Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Montpellier (Faculté de Droit, Université Montpellier I) και στην οποία συμμετείχαν καθηγητές του Πανεπιστημίου του Montpellier I και αντιπροσωπεία του γαλλικού Conseil d'Etat με επικεφαλής τον κ. Bernard Stirn, πρόεδρο του δικαιοδοτικού τμήματος (Président de la Section du contentieux du Conseil d'Etat). Αντικείμενο: ζητήματα της επίκαιρης νομολογίας του Δικαστηρίου αυτού (Montpellier)

13 Μαΐου 2010: παρέμβαση με θέμα «Εξελίξεις στο δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα στην ελληνική και στην ενωσιακή έννομη», στη Διεθνή Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «Διοίκηση και Δίκαιο σε εξέλιξη» και αφορμή την επίδοση του Τιμητικού Τόμου Λουκά Θεοχαρόπουλου και Δήμητρας Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου (Θεσσαλονίκη, αίθουσα Τελετών ΑΠΘ)

1^η Μαρτίου 2011: εισήγηση με τίτλο «Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και ΕΣΔΑ: σχέση ανταγωνισμού ή αλληλοσυμπλήρωσης;», στο Σεμινάριο της Σχολής Δικαστών (1 και 2 Μαρτίου 2011) με θέμα «Σύγχρονοι προβληματισμοί για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο Ευρωπαϊκό επίπεδο» (Θεσσαλονίκη, ΚΔΕΟΔ)

6-7 Μαΐου 2011: εισήγηση με τίτλο «Διαφάνεια. Πρόσβαση στον φάκελο και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», στη Δημερίδα με θέμα «Επίκαιρα ζητήματα Δημοσίου Δικαίου» που διοργάνωσαν η Εταιρεία Διοικητικών Μελετών, ο Τομέας Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης του ΑΠΘ και το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου (Αθήνα, αίθουσα Τελετών του Παντείου Πανεπιστημίου)

17 Ιουνίου 2011: εισήγηση με τίτλο «Waste Management in Greece», στο πλαίσιο του προγράμματος Wheeling EU Enlargement («Οδικό ταξίδι επί 30 ημέρες γεμάτες δημόσιο δίκαιο και πολιτισμό») που εντάσσεται στη θεματική «Raising awareness on the EU Enlargement towards the Western Balkans

and Turkey» της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οργανώνεται από το πρόγραμμα «Wheelpedia», του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (Θεσσαλονίκη, αίθουσα Κωνσταντόπουλος του ΑΠΘ)

9 Μαρτίου 2012: εισήγηση με θέμα «Η διαδικασία ενώπιον του Conseil d' Etat», στο Σεμινάριο Διοικητικού Δικαίου του Ιδρύματος Μ. Στασινοπούλου (Αθήνα, αίθουσα Ρακτιβάν του Συμβουλίου της Επικρατείας)

8 Νοεμβρίου 2012: εισήγηση με τίτλο «Οι ενδικοφανείς προσφυγές ως μέσον επιτάχυνσης της διοικητικής δίκης», στο Σεμινάριο της Σχολής Δικαστών, με θέμα: Η φυσιολογία και η προοπτική της Διοικητικής Δικαιοσύνης (Συμβούλιο της Επικρατείας-Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια) (Κομοτηνή, αμφιθέατρο Νομικής Σχολής, ΔΠΘ)

21 Μαρτίου 2014: δύο εισηγήσεις στο πλαίσιο σεμιναρίου με θεματικές «Αλληλεπίδραση Εθνικού και Ευρωπαϊκού Δικαίου» και «Ζητήματα Οργάνωσης Δικαστηρίων και Διοικητικής Δικονομίας» που οργάνωσε ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας της Κύπρου και το Ανώτατο Δικαστήριο, με τίτλους 1) Η έκταση της υποχρέωσης συμμόρφωσης της διοίκησης στο ακυρωτικό αποτέλεσμα δικαστικών αποφάσεων και 2) Η σύνθετη διοικητική ενέργεια (Λευκωσία, αίθουσα διαλέξεων Ανωτάτου Δικαστηρίου)

29 Μαρτίου 2014: εισήγηση με τίτλο «Ο σεβασμός της εθνικής ταυτότητας ως αρχή του ενωσιακού δικαίου», στο Συνέδριο προς τιμήν του καθηγητή κ. Βασιλείου Σκουρή, που διοργάνωσαν η Νομική Σχολή και ο ΔΣΘ, με θέμα: Το Δικαστήριο της Ένωσης: εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

3 Απριλίου 2014: εισήγηση με θέμα «Οι ενδικοφανείς διαδικασίες στη γαλλική και τη γερμανική έννομη τάξη», σε ημερίδα του ΚΕ.ΒΙ.Δ.Α. και της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών με θέμα “Δίκαιη δίκη υπό συνθήκες κρίσης” (Αθήνα, αίθουσα εκδηλώσεων του ΔΣΑ)

14 Μαΐου 2014: συμμετοχή στην τελετή αναγόρευσης του Προέδρου ε.τ. του ΣτΕ κ. Κωνσταντίνου Μενουδάκου ως επίτιμου διδάκτορα της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, εκφωνώντας, από κοινού με τον αν. καθηγητή κ. Κων/νο Γώγο, έπαινο του τιμωμένου (Θεσσαλονίκη, αίθουσα τελετών ΑΠΘ)

10 Σεπτεμβρίου 2014: εκφώνηση laudatio προς τιμήν του καθηγητή Eberhardt Schmidt-Aßmann στο πλαίσιο της Ετήσιας Συνάντησης της Ευρωπαϊκής Ομάδας Δημοσίου Δικαίου (EGPL), που πραγματοποιείται στις Σπέτσες.

11 Οκτωβρίου 2014: εισήγηση με τίτλο «Οι συμβάσεις παραχώρησης κατά την οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» στο συνέδριο που διοργάνωσαν (10-12 Οκτωβρίου 2014) η Ένωση Μελών του ΝΣΚ και η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, με τίτλο «Περιβάλλον – Δημόσιες Συμβάσεις: Νεώτερες εξελίξεις – Προβληματισμοί» (Ναύπλιο)

29 Οκτωβρίου 2014: εισήγηση με τίτλο «Από την εταιρεία αξιοποίησης στο ΝΠΙΔ του άρθρου 58 του Ν. 4009/2011: νομικό καθεστώς και προοπτικές», στην επιστημονική ημερίδα που διοργάνωσε το Συμβούλιο Ιδρύματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για την επέτειο των 50 ετών της λειτουργίας του Πανεπιστημίου (Ιωάννινα)

21 Φεβρουαρίου 2015: εισήγηση με θέμα «Βελτίωση της έννομης προστασίας υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης», στο Συνέδριο στη μνήμη των καθηγητών Συνταγματικού Δικαίου Δημήτρη Θ. Τσάτσου και Γιώργου Παπαδημητρίου που διοργάνωσαν η Νομική Σχολή του ΑΠΘ, η Έδρα Jean Monnet Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και Πολιτισμού και ο Όμιλος Μάνεση, με θέμα: «Ελληνική Πολιτεία και Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία» (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

6 Μαρτίου 2015: εισήγηση με τίτλο «Die Veränderungen von Arbeitsverhältnissen im öffentlichen Sektor während der Krise. Auswirkungen und Verfassungsmäßigkeit am Beispiel Griechenlands», σε συνέδριο του προγράμματος IKYDA (συγχρηματοδοτούμενο από ΙΚΥ και DAAD) 2015, στο Universität Potsdam

24 Απριλίου 2015: εισήγηση με τίτλο «Η πυκνότητα του ελέγχου του δικαστή της Ένωσης στις υποθέσεις του ανταγωνισμού», στο συνέδριο που συνδιοργάνωσαν η Εταιρεία Διοικητικών Μελετών και ο Τομέας Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης στο ΕΒΕΘ, με θέμα: «Επίκαιρα ζητήματα διοικητικού δικαίου» (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

28 Μαΐου 2015: εισήγηση με τίτλο «Αποτελεσματική δικαστική προστασία υπό το πρίσμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόσφατες εξελίξεις στην ελληνική έννομη τάξη», σε ημερίδα που συνδιοργάνωσαν η Έδρα Jean MONNET του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και το ΚΔΕΟΔ με θέμα: «Εθνικός Δικαστής και αποτελεσματική δικαστική προστασία βάσει του δικαίου της Ένωσης» (Θεσσαλονίκη, ΚΔΕΟΔ)

7 Οκτωβρίου 2015: εισήγηση με τίτλο «Νομολογιακές διευκρινίσεις ως προς τις προϋποθέσεις του παραδεκτού της αίτησης προδικαστικής απόφασης (με αφορμή τις αποφάσεις του ΔΕΕ C-62/14, Gauweiler, και C-5/14 Kernkraftwerke Lippe – Ems GmbH)», σε επιστημονική εκδήλωση της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων, με θέμα Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διοικητική Δίκη (Αθήνα, αίθουσα εκδηλώσεων ΔΣΑ)

4 Ιουνίου 2016: εισήγηση με τίτλο «Privatisierung der Betreiber öffentlicher Dienstleistungen: das Beispiel der Wasserversorgung und des Rundfunks», στο συνέδριο που συνδιοργάνωσαν ο Τομέας Εμπορικού Δικαίου του ΑΠΘ και το Universität Tübingen, χρηματοδοτούμενο από τη DAAD, με θέμα: «Europäisches Privat- und Wirtschaftsrecht in der Krise» (Universität Tübingen)

15 Ιουνίου 2016: εισήγηση με τίτλο «Ο Διάλογος μεταξύ Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής ne bis in idem», στο Διεθνές Συνέδριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Κέντρου Δικαιωμάτων του

Ανθρώπου Libertas, με θέμα: «Διάλογος δικαστών. Αλληλεπιδράσεις εθνικών και διεθνών δικαστηρίων» (Αθήνα, Divani Caravel)

7 Σεπτεμβρίου 2016: εισήγηση με τίτλο «Das Verwaltungsprozessrecht unter dem Einfluss der jüngeren Umweltrechtsprechung des EuGH», στο Workshop που συνδιοργανώνουν το Universität Trier και το ΑΠΘ, χρηματοδοτούμενο από τη DAAD, με θέμα: «Der Ausbau der Erneuerbaren Energien als rechtliche Herausforderung» (Θεσσαλονίκη, αίθουσα Κωνσταντόπουλος ΑΠΘ)

10 Οκτωβρίου 2016: εισήγηση με τίτλο «Responsabilité de l'Etat pour violation des droits fondamentaux: Le cas de la Grèce», στο συνέδριο: "Γαλλοελληνικές ημερίδες-Ευθύνη λόγω παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων", που συνδιοργάνωσαν η Νομική Σχολή ΑΠΘ, το ΚΔΕΟΔ και η Société de Législation comparée (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

28 Απριλίου 2017: εισήγηση με τίτλο «Σώρευση ποινικών και διοικητικών κυρώσεων υπό το φως των πρόσφατων νομολογιακών εξελίξεων», στην ημερίδα του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών και του Διοικητικού Εφετείου Πατρών με θέμα «Τα νέα νομοθετικά και νομολογιακά δεδομένα στη διοικητική δίκη» (Πάτρα, αίθουσα εκδηλώσεων «Κωστής Στεφανόπουλος» του ΔΣΠ)

25 Οκτωβρίου 2017: εισήγηση με τίτλο «Ο διάλογος ΕΔΔΑ και ΔΕΕ», στην ημερίδα της Ένωσης Δικαστικών Λειτουργών του ΣτΕ με θέμα «Ο διάλογος του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (Αθήνα, αίθουσα Λόγου και Τέχνης του Αρσακείου Μεγάρου).

19 Ιανουαρίου 2018: εισήγηση με θέμα «Εξελίξεις στην αίτηση ακυρώσεως υπό το πρίσμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης» στο Σεμινάριο του Ιδρύματος Μιχαήλ Στασινοπούλου (Αθήνα, αίθουσα Ρακτιβάν του Συμβουλίου της Επικρατείας)

31 Οκτωβρίου 2018: εισήγηση με τίτλο «Η αρχή της συνέχειας στη δημόσια διοίκηση», στην επιστημονική ημερίδα της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων με θέμα «Γενικές αρχές δημοσίου δικαίου και δικαστικός έλεγχος» (Θεσσαλονίκη, Συνεδριακό Κέντρο Τράπεζας Πειραιώς)

23-24 Νοεμβρίου 2018: παρέμβαση με θέμα «Το κοινό περί δικαίου αίσθημα», στο 4^ο ετήσιο συνέδριο της Νομικής Σχολής ΑΠΘ με θεματική «Η επίπτωση της πραγματικότητας στην ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων δικαίου» (Θεσσαλονίκη, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης)

30 Νοεμβρίου 2018 : εισήγηση με τίτλο «Διαταγές του διοικητικού δικαστή προς τη Διοίκηση», στο 2ο Συνέδριο ΘΠΔΔ με θέμα: Η συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις, το οποίο διοργανώθηκε από το περιοδικό Θεωρία & Πράξη ΔΔ σε συνεργασία με τον Τομέα Δημοσίου Δικαίου και Διοικητικής Επιστήμης του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ΕΚΠΑ και το ΠΜΣ Δημοσίου Δικαίου και Δημόσιας Πολιτικής (Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αμφιθέατρο Άλκης Αργυριάδης)

7-8 Δεκεμβρίου 2018: εισήγηση με τίτλο «Η σχέση των άρθρων 19 ΣΕΕ και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ υπό το πρίσμα της ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας της δικαστικής εξουσίας», στο Συνέδριο της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, του Συνδέσμου Υποτρόφων «Αλέξανδρος Ωνάσης» και της Ένωσης Ευρωπαϊών Διοικητικών Δικαστών, σε συνεργασία με το Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, με θέμα «Η ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της δικαστικής λειτουργίας στη σύγχρονη ελληνική έννομη τάξη, υπό το πρίσμα του Συντάγματος και του ευρωπαϊκού δικαίου» (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου)

20-21 Σεπτεμβρίου 2019: εισήγηση με τίτλο «Τροχαία από κακοτεχνίες σε οδούς – Ευθύνη ΟΤΑ – Δημοσίου», στο 6^ο πανελλήνιο νομικό συνέδριο της Επιθεώρησης Συγκοινωνιακού Δικαίου με θέμα «Το τροχαίο ατύχημα. Αστική και Ποινική Ευθύνη των Εμπλεκόμενων Μερών. Ανάδειξη σύγχρονων προβλημάτων δικαστηριακής πρακτικής» (Κομοτηνή, Αμφιθέατρο Νομικής Σχολής ΔΠΘ)

31 Οκτωβρίου 2019: εισήγηση με θέμα National courts and foreign administrative acts (Greece), από κοινού με την επ. καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Μάαστριχτ Νατάσα Αθανασιάδου, στο Workshop of the Transnational Administrative Law Network (Λισαβόνα, Faculdade de Direito da Universidade de Lisboa)

21-23 Νοεμβρίου 2019: εισήγηση με τίτλο «Συμβάσεις μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα (άρθρο 12 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και του Ν. 4412/2016)», στο διεθνές επιστημονικό συνέδριο της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών με τη θεματική «Δημόσιες συμβάσεις: κρίσιμα θέματα και νεότερες εξελίξεις» (Αθήνα, Divani Caravel)

13 Δεκεμβρίου 2019: εισήγηση με τίτλο «Προβλήματα συμμόρφωσης της διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις: διοικητική δυστροπία ή δικαστικός «μαξιμαλισμός»;», στην επιστημονική ημερίδα της Εταιρείας Διοικητικών Μελετών και του Παντείου Πανεπιστημίου στη μνήμη της Καθηγήτριας Δήμητρας Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου (Αίθουσα Τελετών του Παντείου Πανεπιστημίου)

19 Δεκεμβρίου 2019: εισήγηση με τίτλο «Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης μέσα από τις πρόσφατες αποφάσεις του ΔΕΕ», στην ημερίδα που οργάνωσαν τα ΤΔΔ της Θεσσαλίνης με θέμα «Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και η νομολογία του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ» και αφορμή την έκδοση και παρουσίαση του συλλογικού τόμου «Η κρίση του κράτους δικαίου στην ΕΕ» υπο την επιμέλεια του καθηγητή Αντώνη Μεταξά (Θεσσαλονίκη, αίθουσα εκδηλώσεων των ΤΔΔ)

13-14 Ιανουαρίου 2020: εισήγηση με τίτλο «Οι «διαταγές» του δικαστή προς τη Διοίκηση για τη διευκόλυνση της συμμόρφωσής της στις αποφάσεις του», στο επιμορφωτικό σεμινάριο δικαστικών λειτουργών με θεματική «Προβλήματα από τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις» (Θεσσαλονίκη, ΚΔΕΟΔ)

4 Μαρτίου 2020: εισήγηση με τίτλο «Δικαστικός έλεγχος του soft law σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο», στην επιστημονική εκδήλωση με θέμα «Η σχέση Πολιτικής και Διοικητικής Δικονομίας»,

της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας (Λευκωσία, Νομική Σχολή Πανεπιστημίου Λευκωσίας)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

A. ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

1. Les recours administratifs obligatoires. Étude comparée des droits allemand et français, Préface Yves Gaudemet, Paris, LGDJ, 1996, σ. 404
2. Le principe de confiance légitime en droit public français, Préface Ép. Spiliotopoulos, Institut d'histoire constitutionnelle hellénique et de droit constitutionnel, Études 8, éd. Droit & Économie – P. N. Sakkoulas, Athènes 1998, σ. 130
3. L'évolution de l'autonomie procédurale des États membres de l'Union européenne. Recherches sur le pouvoir du juge administratif d'apprécier d'office la compatibilité du droit national avec le droit communautaire, Préface Gérard Timsit, European Public Law Series/Bibliothèque de Droit Public του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίου Δικαίου, vol. XII, σ. 289
4. Σύνθετη διοικητική ενέργεια. Εθνικό δίκαιο και κοινοτική προοπτική, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005, σ. 486
5. Η κατάργηση της διοικητικής δίκης, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σ. 372
6. Η επιρροή του ευρωπαϊκού δικαίου στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σειρά: Βιβλιοθήκη Θεωρίας & Πράξης Διοικητικού Δικαίου, Διεύθυνση σειράς: Χαράλαμπος Χρυσανθάκης), αριθ. 9, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, με πρόλογο Χ. Χρυσανθάκη, σσ. XX + 236
7. Κανόνες soft law στο διοικητικό δίκαιο, με πρόλογο Αθ. Ράντου, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σ. 324.

B. ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟΝ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ

I. Β. Σκουρή (επιμ.) Συνθήκη της Λισσαβόνας. Ερμηνεία κατ' άρθρον (Συνθήκη για την ΕΕ-Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ-Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων), Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2020

- Άρθρο 1 ΣΕΕ: Ίδρυση, σημασία και θεμελίωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σελ. 3-21
- Άρθρο 2 ΣΕΕ: Οι αξίες της Ένωσης, σελ. 22-32
- Άρθρο 3 ΣΕΕ: Οι στόχοι της Ένωσης, σελ. 33-47
- Άρθρο 4 ΣΕΕ: Αρχές ομοσπονδιακής δομής, σελ. 48-87
- Άρθρο 40 ΣΕΕ: Σχέση ΚΕΠΠΑ και λοιπών πολιτικών της Ένωσης, σελ. 231-238
- Άρθρο 47 ΣΕΕ: Νομική προσωπικότητα της ΕΕ, σελ. 263-272
- Άρθρο 48 ΣΕΕ: Τροποποίηση Συνθηκών, σελ. 273-281
- Άρθρο 49 ΣΕΕ: Προσχώρηση νέων κρατών, σελ. 282-288
- Άρθρο 50 ΣΕΕ: Αποχώρηση από την Ένωση, σελ. 289-296

- Άρθρο 51-55 ΣΕΕ, Τελικές διατάξεις, σελ. 297-311
- Άρθρο 1 ΣΛΕΕ: Το πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης, σελ. 315-325
- Άρθρο 2 ΣΛΕΕ: Κατηγορίες και τομείς αρμοδιοτήτων, σελ. 326-334
- Άρθρα 3 και 4 ΣΛΕΕ: Αποκλειστικές και συντρέχουσες αρμοδιότητες Επικύρωση και έναρξη ισχύος, σ. 335-342
- Άρθρα 220 και 221 ΣΛΕΕ: Σχέσεις της Ένωσης με διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες και αντιπροσωπείες της Ένωσης, σ. 1629-1638
- Άρθρα 349-358 ΣΛΕΕ: Γενικές και τελικές διατάξεις, σελ. 2031-2084

II. Φ. Σπυρόπουλου/Ξ. Κοντιάδη/Χ. Ανθόπουλου/Γ. Γεραπετρίτη (επιμ.), Σύνταγμα. Κατ' άρθρο ερμηνεία, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017

- Άρθρο 43 Σ: Νομοθετική εξουσιοδότηση, σελ. 887-915
- Άρθρο 94 παρ. 4 Σ: Συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις, σελ. 1441-1448
- Άρθρο 95 παρ. 1 α' Σ: Ακυρωτική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, σελ. 1449-1478
- Άρθρο 95 παρ. 5 Σ: Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις, σελ. 1498-1509

III. Κ. Γώγου/Ι. Κωνσταντίνου (επιμ.), Κώδικας Δικηγόρων. Κατ' άρθρον ερμηνεία, Νομική Βιβλιοθήκη, 2^η έκδοση, 2019

1. Ερμηνεία του ΠΔ 152/2000 (16 άρθρων), για τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος στην Ελλάδα από δικηγόρους που απέκτησαν τον επαγγελματικό τους τίτλο σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ (οδηγία 98/5/ΕΚ), σελ. 489-532

IV. Β. Γκέρτσου/Ε. Πρεβεδούρου/Α. Πιργάκη (επιμ.), Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας. Ερμηνεία κατ' άρθρο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019

- Άρθρο 24: Αίτηση θεραπείας – Ιεραρχική προσφυγή, σελ. 766-796
- Άρθρο 30: Επεξήγηση όρων Έννοια της διοικητικής πράξης, σελ. 853-873
- Άρθρο δεύτερο: Χάρτες υποχρεώσεων, σελ. 882-893

Γ. ΜΕΛΕΤΕΣ-ΑΡΘΡΑ

Ξενόγλωσσα

1. L'influence de l'obligation du recours administratif préalable sur l'action en justice. Note sous l'arrêt de la Cour de justice des Communautés européennes du 17 avril 1997, DEI c. Evrenopoulos, C-147/95, RFDA 1998, p. 1023-1034
2. Der Grundsatz des Vertrauensschutzes im französischen Recht. Eine unzutreffende Übertragung?, Revue européenne de droit public/European Review of Public Law vol. 11, 1999, p. 1155

3. Les devoirs de coopération des autorités et des juridictions nationales avec les institutions communautaires en vertu de l'article 10 CE (ex article 5 du traité CE), rapport grec pour le XIX congrès FIDE, Helsinki 1-3 juin 2000, p. 133-172.
4. Le droit de l'Union européenne et les Constitutions nationales (European Union Law and National Constitutions), rapport hellénique pour le XX congrès FIDE, London 30 octobre-2 Novembre 2002, vol. II, p. 259-366 (rapporteurs J. Iliopoulos-Strangas et Eugénie Prevedourou)
5. La nouvelle loi hellénique sur la protection des ressources aquatiques, Environnement, n°7, juillet 2005, p. 29-33
6. La rétroactivité des lois à l'aune du principe de protection de la confiance légitime. Note sous Conseil d'Etat hellénique, arrêt n° 1508/2002, Annuaire International des Droits de l'Homme, I/2006, Ant. N. Sakkoulas/Bruylant, p. 655-670
7. Les sanctions administratives dans la jurisprudence du Conseil d'Etat hellénique et de la Cour européenne des droits de l'homme, Note sous CEDH, arrêt Mamidakis c. Grèce, Annuaire international des droits de l'homme, Ant.N. Sakkoulas-Bruylant, vol.II/2007, p. 575-587
8. La justice administrative devant la Cour européenne des droits de l'homme, Note sous CEDH, arrêt Sacilor-Lormines c. France, Annuaire international des droits de l'homme, vol.III/2008, p. 653-672
9. La réduction du pouvoir discrétionnaire de l'Administration en matière de retrait des actes administratifs illégaux, in Indépendance(s). Etudes offertes au Professeur Jean-Louis Autin, vol. 1, p. 139-166
10. Nouvel épisode du contrôle du droit communautaire par la Cour européenne des droits de l'Homme. La décision Cooperatieve Producentenorganisatie Van de Nederlandse Kokkelvisserij c. Pays Bas (2009), Annuaire International des Droits de l'Homme, Ant. N. Sakkoulas/Bruylant, IV/2009, p. 573-598
11. L'exécution des décisions de justice devant la Cour européenne des droits de l'homme (à propos de l'arrêt CEDH, 1er juillet 2010, Vogiatzis et autres c. Grèce), Annuaire International des Droits de l'Homme, V/2010, p. 649-662
12. Risque et droit de l'urbanisme en Europe (Grèce, rapport national), in Les cahiers de GRIDAUH, n° 20-2011, p. 229-238.
13. Les recours administratifs en Grèce, in: J.-B. Auby & Th. Perroud (dir.), Droit comparé de la procédure administrative/ Comparative Law of Administrative Procedure, Bruylant, Bruxelles, 2016, p. 785-793
14. Le dialogue entre le Conseil d'État hellénique et la Cour européenne des droits de l'homme concernant l'application du principe ne bis in idem, Annuaire International des Droits de l'Homme, Sakkoulas/Bruylant, IX/2017, p. 133-152.
15. Privatisierung der Betreiber öffentlicher Dienstleistungen: das Beispiel der Trinkwasserversorgung und des Rundfunks, in J.-H. Binder/G. Psaroudakis (Hrsg.), Europäisches Wirtschaftsrecht in der Krise, Mohr Siebeck, 2018, S. 87-98
16. The Taxi Market in Greece, in R. Noguellou/D. Renders (ed.), Uber & Taxis. Comparative Law Studies, Bruylant, 2018, p. 251-259
17. La responsabilité de la puissance publique en cas de violation des droits fondamentaux, in Responsabilité pour violation des droits fondamentaux (8e journées juridiques franco-helléniques, Thessalonique), Société de législation comparée (éd.), vol. 37, 2019, p. 95-112

Ελληνικά

1. Η προβληματική των ενδικοφανών προσφυγών ενόψει της συνταγματικής κατοχυρώσεως της αιτήσεως ακυρώσεως, Δίκη 21 (1990), σελ. 641-660
2. Η αρχή της αναλογικότητας στην νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΕΕΕυρΔ 1997, σελ. 1-27 και 247-296
3. Η διαπλοκή ενδικοφανούς προσφυγής και διοικητικής δίκης, ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 12-32
4. Η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στην νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Δ 29 (1998), σελ. 670-703
5. Η εξουσία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως κατά το άρθρο 173, 4ο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, ΠερΔικ 2/1998, σελ. 205-214
6. Η προστασία των εγκύων εργαζομένων στο κοινοτικό δίκαιο. Σκέψεις με αφορμή την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 30ής Ιουνίου 1998, στην υπόθεση C-394/96, Brown κατά Rentokil, ΔτΑ 1/1999, σελ. 159-193
7. Προβλήματα εφαρμογής της δικονομικής οδηγίας 89/665/ΕΟΚ: Τα αρμόδια για την παροχή έννομης προστασίας όργανα στο πλαίσιο της συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, ΕΔΔΔΔ 43 (1999), σελ. 747-783
8. Το καθήκον συνεργασίας των εθνικών αρχών και δικαστηρίων με τα κοινοτικά όργανα – Ζητήματα εφαρμογής του άρθρου 10 ΕΚ (πρώην άρθρου 5 της Συνθήκης ΕΚ), Δ (31) 2000, σελ. 434-452
9. Η δομή και η λειτουργία του άρθρου 308 ΕΚ (πρώην άρθρου 235 της Συνθήκης ΕΚ), ΕΕΕυρΔ 2000, σελ. 307-349
10. Η κωδικοποίηση των γενικών αρχών της διοικητικής διαδικασίας. Συγκριτικές παρατηρήσεις κατά το ελληνικό και το κοινοτικό δίκαιο, ΕΔΔΔΔ 3/2001, σελ. 417-426
11. Κοινοτικό δίκαιο και πρόσβαση των γυναικών στις ένοπλες δυνάμεις. Σκέψεις με αφορμή την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 11ης Ιανουαρίου 2000, στην υπόθεση C-285/98, Tanja Kreil, ΔτΑ 19/2003, σελ. 889-934
12. Το κοινοτικό δίκαιο δεν έχει εφαρμογή στην υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, ΔτΑ 20/2003, σελ. 1267-1270
13. Ζητήματα αιτιότητας επί του πειθαρχικού αδικήματος, εις Αιτία, Αιτιότητας και Δίκαιον, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη/L'Harmattan, Paris-Torino-Budapest, 2003, σελ. 481-520.
14. Η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στη γαλλική έννομη τάξη, ΔτΑ I/2003, σελ. 253-330
15. Η κοινοτική αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ως παράδειγμα αλληλεπιδράσεως των εννόμων τάξεων, ΔτΑ, I/2003, σελ. 171-237
16. Επισκόπηση της νομολογίας του Conseil constitutionnel έτους 2005, ΤοΣ 2/2006, σελ. 633-670
17. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ο «δικαστικός ακτιβισμός», Τιμητικός Τόμος για τον Ιωάννη Μανωλεδάκη, Εκδόσεις Σάκκουλα, III, 2007, σελ. 461-487
18. Νομολογιακές εξελίξεις στην έννομη προστασία του διοικουμένου. Το παράδειγμα του ανώτατου πειθαρχικού συμβουλίου των Δικηγόρων, ΔτΑ 36/2007 σελ. 1225-1255

19. Η προσωπική ευθύνη των δικαστικών λειτουργών και η αγωγή κακοδικίας υπό το πρίσμα της κοινοτικής νομολογίας, ΕυρΠολ 2/2007, σελ. 499-527
20. Νομολογιακές εξελίξεις στο καθεστώς των υποχρεωτικών διοικητικών προσφυγών του γαλλικού δικαίου, ΕΔΚΑ 3/2007, σελ. 177-193
21. Η εφαρμογή της αρχής της ασφάλειας δικαίου στην πρόσφατη νομολογία του Conseil d'Etat, ΕφημΔΔ 1/2007, σελ. 49-64
22. Το θεσμικό πλαίσιο της ίδρυσης και λειτουργίας των οίκων ευγηρίας, Ψυχιατρική και Δίκαιο-III. Μειωμένη νοητική επάρκεια (επιμέλεια: Α. Κουτσοράδης, Κ. Σολδάτος, Μ. Μαλλιώρα, Ι. Καρακώστας), Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2008, σελ. 265-292
23. Συλλογική δράση και ελεύθερη κυκλοφορία: ο δύσκολος συμβιβασμός της προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των θεμελιωδών κοινοτικών ελευθεριών (παρατηρήσεις στις αποφάσεις του ΔΕΚ της 11ης Δεκεμβρίου 2007, C-438/05, Viking, και της 18ης Δεκεμβρίου 2008, C-341/05, Laval), Εφαρμογές II/2008, σελ. 762-786
24. Επισκόπηση της νομολογίας του Conseil d'Etat του έτους 2007, ΤοΣ 3/2008, σελ. 637-682
25. Οι κυρωτικοί νόμοι υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΕφημΔΔ 2/2008, σελ. 233-245
26. Η προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της νέας Ευρωπαϊκής Συνθήκης, ΕΕΕυρΔ 3/2009, σελ. 299-308
27. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις του συστήματος της γαλλικής διοικητικής δικαιοσύνης. Σύγκριση με τις τροποποιήσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ΔτΑ 42/2009, σελ. 443-461
28. Περιορισμός των αναδρομικών αποτελεσμάτων δικαστικής απόφασης η οποία ακυρώνει ατομική διοικητική πράξη : σκέψεις με αφορμή τις αποφάσεις του γαλλικού Conseil d'Etat της 12ης Δεκεμβρίου 2007, Sire και Vignard, ΕφημΔΔ 1/2009, σελ. 75-86
29. Η σημασία του διαλόγου των δικαστών για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων (σκέψεις με αφορμή την απόφαση του Conseil d'Etat της 10ης Απριλίου 2008, Conseil national des barreaux), ΘΠΔΔ 5/2009, σελ. 550-566
30. Το νομικό καθεστώς των ερμηνευτικών εγκυκλίων, ΕφημΔΔ 2/2010, σελ. 255-269
31. Η σχέση εθνικού Συντάγματος και κοινοτικού δικαίου υπό το πρίσμα του διαλόγου των δικαστών. Πρακτική απάντηση σε ένα δογματικό ζήτημα (Με αφορμή το βιβλίο της Λίνας Παπαδοπούλου: Εθνικό Σύνταγμα και Κοινοτικό Δίκαιο: Το ζήτημα της «υπεροχής», Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2009), ΕΔΚΑ, 2010, σελ. 257-274
32. Η έννοια του δικαστικού οργάνου στην πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Χαριστήριο εις Λουκά Θεοχαρόπουλο και Δήμητρα Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου, Θεσσαλονίκη, 2009, τόμος Ι, σσ. 589-631
33. Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: σχέση ανταγωνισμού ή αλληλοσυμπλήρωσης;, ΕφημΔΔ 2/2011, σελ. 279-302
34. Η υπηρεσιακή εξέλιξη των δικαστικών λειτουργών υπό το πρίσμα της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου περί σωρεύσεως δικαιοδοτικών και γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων των ανωτάτων δικαστηρίων (σκέψεις με αφορμή την απόφαση CE 26 mai 2010, M. Marc Antoine), ΕΔΔηΛΥ 1/2011, σελ. 82-87

35. Η εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, ΕΔΔηΛΥ 3/2011, σελ. 459-475
36. Πρόσβαση στα έγγραφα και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με αφορμή πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΤοΣ 1/2011, σελ. 61-88
37. Ο ακυρωτικός έλεγχος των διοικητικών πράξεων υπό το πρίσμα της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, in Το Δημόσιο Δίκαιο σε εξέλιξη. Σύμμεκτα προς τιμήν του καθηγητού Πέτρου Παραρά, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2012, σελ. 822-883 (προδημοσίευση σε ΘΠΔΔ 8-9/2010, σελ. 858)
38. Η έκταση του ελέγχου του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων κατά τον Ν 3886/2010, ΘΠΔΔ 11/2012, σελ. 960-966
39. Οι ενδικοφανείς προσφυγές ως μέσον επιτάχυνσης της διοικητικής δίκης, ΘΠΔΔ 3-4/2013, σελ. 193-213
40. Η έννοια του «αποκλεισμού από δημόσιους διαγωνισμούς» κατά τις διατάξεις του άρθρου 68 παρ. 6 του Ν 3863/2010, ΘΠΔΔ 5/2013, σελ. 385-392
41. Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης στη νομολογία των Δικαστηρίων της Ένωσης. (Σκέψεις με αφορμή την απόφαση ΔΕΕ της 10^{ης} Σεπτεμβρίου 2013, C-383/13 PPU, M. G. και N. R.), ΘΠΔΔ 10/2013, σελ. 918-934
42. Νομοθετικές πρωτοβουλίες και νομολογιακές εξελίξεις στον περιορισμό των αναδρομικών αποτελεσμάτων ακυρωτικής δικαστικής απόφασης, ΘΠΔΔ 6/2014, σελ. 570-582
43. Η αιτιολογία των κανονιστικών διοικητικών πράξεων, in Στράγγα/Χάνου/Παπαχαλαράμπους/Πυργάκη/Τσαπόγα (επιμ.) Αιτιολόγηση, νομιμοποίηση και δίκαιο, Εκδ. Σάκκουλα-Nomos-L'Harmattan, 2014, σελ. 935-963
44. Η αρχή της νομιμότητας, in Γενικές Αρχές Δημοσίου Δικαίου (επιμ. Θ. Αντωνίου), Νομική Βιβλιοθήκη, 2014, σελ. 133-209
45. Η υποχρέωση συμμόρφωσης σε απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαπιστώνει τη σύναψη δημόσιας σύμβασης κατά παράβαση διατάξεων του ενωσιακού δικαίου, ΘΠΔΔ 12/2014, σελ. 997-1006
46. Η προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ΕΣΔΑ και οι σχέσεις των δύο υπερεθνικών δικαστηρίων, Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου II-III/2012-2013, σ. 139/ΤιμΤομ για τα 50 χρόνια των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015, σελ. 1219-1252
47. Από την εταιρεία αξιοποίησης στο ΝΠΔ του άρθρου 58 του Ν 4009/2011: νομικό καθεστώς και προοπτικές, ΘΠΔΔ 3/2015, σελ. 221-229
48. Επέμβαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον διάλογο μεταξύ εθνικού δικαστή και Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΔΔΑ της 8^{ης} Απριλίου 2014, 17120/09), ΔιΔικ 2/2015, σελ. 161-167
49. Η εφαρμογή της αρχής ne bis in idem στην περίπτωση σωρευτικής επιβολής διοικητικών κυρώσεων - Με αφορμή την απόφαση ΣτΕ 1091/2015, ΘΠΔΔ 6/2015, σελ. 524-532 και www.constitutionalism.gr
50. Οι συμβάσεις παραχώρησης κατά την οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΔιΔικ 4/2015, σελ. 481-494
51. Η πυκνότητα του ελέγχου του δικαστή της Ένωσης στις υποθέσεις ανταγωνισμού, ΘΠΔΔ 8-9/2015, σελ. 715-725
52. Οι νέες δυνατότητες βελτίωσης της δικαστικής προστασίας υπό το πρίσμα των ευρωπαϊκών προτύπων, ΕΔΚΑ 2015, σελ. 649-682

53. Ο σεβασμός της εθνικής ταυτότητας ως αρχή του ενωσιακού δικαίου, in Το ΔΕΕ εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της ΕΕ και των δικαιωμάτων των πολιτών, Συνέδριο προς τιμήν του καθηγητή Β. Σκουρή (επιμ. Λ. Παπαδοπούλου/Ε. Πρεβεδούρου/Κ. Γώγος), Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σελ. 45-73
54. Νομολογιακές διευκρινίσεις ως προς τις προϋποθέσεις του παραδεκτού της αίτησης προδικαστικής απόφασης (με αφορμή τις αποφάσεις του ΔΕΕ C-62, Gauweiler, και C-5/14, Kernkraftwerke Lippe -Ems GmbH), ΘΠΔΔ 3-4/2016, σελ. 401-415
55. Οι συνέπειες του ακυρωτικού ελέγχου – περιορισμός του ακυρωτικού αποτελέσματος, in Ο Δικαστής, ο Νόμος και το Περιβάλλον, Τιμητικός Τόμος για τον επ. Πρόεδρο του ΣτΕ Κωνσταντίνο Μενουδάκο, Εκδ. Σάκκουλα, 2016, σελ. 307-330.
56. Άτυπος διάλογος εθνικών δικαστών: το soft law στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ΘΠΔΔ 10/2017, σελ. 1000-1015
57. Προς την καθιέρωση ευθέως δικαστικού ελέγχου των πράξεων του soft law από τα δικαστήρια της Ένωσης; Με αφορμή τις προτάσεις Μ. Bobek της 12.12.20117 στην υπόθεση C-16/16 P, Βέλγιο κατά Επιτροπής, ΘΠΔΔ 12/2017, σελ. 1234-1243
58. Εξελίξεις στην αίτηση ακυρώσεως υπό το πρίσμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΘΠΔΔ 4-5/2018, σελ. 289-315
59. Η έννοια της σιωπής της Διοίκησης και η υποχρέωση συμμόρφωσης στις δικαστικές αποφάσεις υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης (με αφορμή την απόφαση της 27ης Ιουνίου 2018, C-246/17, Ibrahima Diallo κατά Βελγίου), ΘΠΔΔ 10/2018, σελ. 961-969
60. Ο διάλογος ΔΕΕ και ΕΔΔΑ, in ΕΔΔΑ-ΣτΕ, Το ΕΔΔΑ και το ΣτΕ σε διαρκή διάλογο. Νεότερες εξελίξεις, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2018, σελ. 117-142
61. Η σύμφωνη προς το ενωσιακό δίκαιο ερμηνεία της προϋπόθεσης του παραδεκτού αιτήσεως αναιρέσεως, ΘΠΔΔ 3/2019, σελ. 193-201
62. Εμμονή στην αντικειμενική νομιμότητα versus υποκειμενικοποίηση της ακυρωτικής δίκης: «αρχαϊκή» αιτιολόγηση μιας ορθολογικής κρίσης (ΣτΕ Ολ 682/2019), ΘΠΔΔ 11/2019, σελ. 1030-1039
63. «Διαταγές» του διοικητικού δικαστή προς τη Διοίκηση, ΘΠΔΔ 12/2019, σελ. 1065-1075
64. Νομικά ζητήματα της απαγόρευσης της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής post mortem (με αφορμή την απόφαση CE, ass., 31.5.2016, Mme Gonzalez Gomez), in Ε. Συμεωνίδου/Κ. Κηπουρίδου/Μ. Μηλαπίδου (επιμ.), Τεχνολογία & Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019, σελ. 85-96
65. Βελτίωση της έννομης προστασίας υπό το πρίσμα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, in Λ. Παπαδοπούλου/Κ. Γώγος/Μ. Πικραμένος (επιμ.), Η Ελλάδα στην Ευρώπη, Ευρασία, 2019, σελ. 277-298
66. Η σχέση των άρθρων 19 ΣΕΕ και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ υπό το πρίσμα της ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας της δικαστικής εξουσίας, ΔιΔικ 6/2019, σελ. 956-965
67. Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης μέσα από τις πρόσφατες αποφάσεις του ΔΕΕ, ΤοΣ 2/2019, σελ. 339-361
68. Η νομική φύση της εγγραφής, εκ μέρους του ΑΔΜΗΕ, της Μονάδας «Μεγαλόπολη V» στο Μητρώο Μονάδων του άρθρου 4 ΚΔΣ που τηρεί ως Διαχειριστής του Συστήματος, με καθαρή ισχύ 500 MW αντί της αληθούς καθαρή ισχύος αυτής που ανέρχεται σε 811 MW, Ενέργεια και Δίκαιο 30/2019, σελ. 28-45 (γνwm.)

Δ. ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

69. Βιβλιοκρισία για *Bernard Pacteau*, *Le Conseil d'État et la fondation de la justice administrative française au XIXe siècle*, PUF, 2003, ΤοΣ 4/2003, σ. 787
70. Βιβλιοκρισία για *Η. Κουβαρά*, *Η διοικητική δικαιοσύνη ως δικαιότελεστική λειτουργία*, ΘΠΔΔ 5/2016, σελ. 518-520
71. Βιβλιοκρισία για *Δ. Πυργάκη*, «Το έννομο συμφέρον στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας», ΘΠΔΔ 5/2017, σελ. 490-492
72. Βιβλιοκρισία για *Δ. Λέντζη*, *Η ελεύθερη κυκλοφορία των Ευρωπαίων πολιτών*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, ΘΠΔΔ 8-9/2018, σελ. 880-882
73. Βιβλιοκρισία για *Ν. Σημαντήρα*, *Netzwerke im europäischen Verwaltungsverbund*, Mohr Siebeck, 2016, ΘΠΔΔ 10/2018, σελ. 971-976
74. Βιβλιοκρισία για *Γ. Γιαννακούρου*, *Δίκαιο Χωροταξίας και Πολεοδομίας*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019, ΘΠΔΔ 12/2019, σελ. 1238-1240

Ε. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

1. Προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης (ΔΕΚ της 2ας Δεκεμβρίου 1997, C-336/94, Ευθαλία Δαφέκη), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 462-465
2. Επαγγελματική πείρα αποκτηθείσα σε δημόσια υπηρεσία άλλου κράτους μέλους (ΔΕΚ της 15^{ης} Ιανουαρίου 1998, C-15/96, Schöning-Kougeβετοπούλου), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 469-477
3. Επαγγελματική πείρα αποκτηθείσα στη δημόσια διοίκηση άλλου κράτους μέλους (ΔΕΚ της 12^{ης} Μαρτίου 1998, C-187/96, Επιτροπή κατά Ελλάδας), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 479-481
4. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών (ΔΕΚ της 11^{ης} Νοεμβρίου 1997, C-409/95, Hellmut Marschall), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 485-491
5. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών (ΔΕΚ της 28^{ης} Απριλίου 1998, C-120/95, Nicolas Decker και C-158/96, Raymond Kohll), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 960-968
6. Η κατοχή της άδειας διαμονής ως προϋπόθεση της χορηγήσεως επιδόματος ανατροφής (ΔΕΚ της 12^{ης} Μαΐου 1998, C-85/96, Maria Martinez Sala), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 975-979
7. Η έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου στο πλαίσιο των οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων (ΔΕΚ της 15^{ης} Ιανουαρίου 1998, C-44/96, Mannesmann Anlagenbau Austria AG), ΕΔΔΔΔ 42 (1998), σελ. 982-990
8. Η υποχρέωση της σύμφωνης προς το κοινοτικό δίκαιο ερμηνείας του εθνικού δικαίου καλύπτει και τις αποφάσεις-πλαίσιο του τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ (ΔΕΚ της 16ης Ιουνίου 2005, C-105/03, Maria Pupino), ΕΔΔΔΔ 1/2006, σελ. 219-225.
9. Παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας (ΔΕΚ της 21ης Ιουλίου 2005, C-231/03, Coname, ΕΔΔΔΔ 1/2006), σελ. 229-231.
10. Παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας (ΔΕΚ της 13ης Οκτωβρίου 2005, C-458/03, Parking Brixen GmbH), ΕΔΔΔΔ 2/2006, σελ. 441-444.
11. Γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου που διέπουν τη διοικητική διαδικασία (ΠΕΚ της 14ης Φεβρουαρίου 2006, T-376/05 και T-383/05, TEA-CEGOS SA), ΕΔΔΔΔ 2/2006, σελ. 456-459.
12. Σχέση μεταξύ της Συμβάσεως Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν και των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων (ΔΕΚ της 31ης Ιανουαρίου 2006, C-503/03, Επιτροπή κατά Βασιλείου της Ισπανίας), ΕΔΔΔΔ 3/2006, σελ. 685-690.
13. Δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ενώσεως (ΔΕΚ της 23ης Μαρτίου 2006, C-408/03, Επιτροπή κατά Βασιλείου του Βελγίου), ΕΔΔΔΔ 3/2006, σελ. 698-701.
14. Διακρίσεις εις βάρος τρανσεξουαλικών ατόμων σε συνταξιοδοτικά ζητήματα (ΔΕΚ της 27ης Απριλίου 2006, C-423/04, Sarah Margaret Richards), ΕΔΔΔΔ 4/2006, σελ. 914-918.
15. Παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το αξίωμα του Επιτρόπου της ΕΕ (ΔΕΚ της 11ης Ιουλίου 2006, C-432/04, Επιτροπή κατά Edith Cresson), ΕΔΔΔΔ 4/2006, σελ. 928-933.
16. Ανάκτηση κοινοτικών ενισχύσεων και περιορισμοί της οικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών (ΔΕΚ της 5ης Οκτωβρίου 2006, C-235/05, Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας), ΕΔΔΔΔ 1/2007, σελ. 269-273.

17. Η έννοια του εθνικού δικαιοδοτικού οργάνου κατά το κοινοτικό δίκαιο (ΔΕΚ της 19ης Σεπτεμβρίου 2006, C-506/2004, Graham J. Wilson), ΕΔΔΔΔ 2/2007, σελ. 530-536.
18. Δικαστική συνεργασία στις ποινικές υποθέσεις (ΔΕΚ της 3ης Μαΐου 2007, C-303/05, Advocaten voor der Wereld VZW), ΕΔΔΔΔ 4/2007, σελ. 1058-1064.
19. Αυτεπάγγελτη εκτίμηση του κοινοτικού δικαίου από το εθνικό δικαστήριο (ΔΕΚ της 7ης Ιουνίου 2007, C-222/05 έως C-225/05, van der Weerd), ΕΔΔΔΔ 1/2008, σελ. 275-279.
20. Υποχρέωση επανεξέτασης και ανάκλησης αντίθετης προς το κοινοτικό δίκαιο διοικητικής απόφασης που έχει καταστεί απρόσβλητη (ΔΕΚ της 12ης Φεβρουαρίου 2008, C-6/02, Willy Kempter KG), ΕΔΔΔΔ 2/2008, σελ. 554-559.
21. Το περιεχόμενο της υποχρέωσης ανακτήσεως παρανόμων ενισχύσεων (ΔΕΚ της 12ης Φεβρουαρίου 2008, C-199/06, Centre d'exportation du livre français (CELF), ΕΔΔΔΔ 3/2008, σελ. 833-839.
22. Εξελίξεις στην έννοια της διακρατικής διοικητικής πράξεως: περιορισμοί στην αμοιβαία αναγνώριση των αδειών οδήγησης (ΔΕΚ της 26ης Ιουνίου 2008, C-329/06 και C-343/06 Wiedemann και Funch), ΕΔΔΔΔ 4/2008, σελ. 1080-1087.
23. Εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας ελλείπει παράνομης συμπεριφοράς (ΔΕΚ της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, C-120/06 P C-121/06 P, FIAMM), ΕΔΔΔΔ 2/2009, σελ. 544-553.
24. Ο δικαστικός έλεγχος των πράξεων των κοινοτικών οργανισμών (ΠΕΚ της 8ης Οκτωβρίου 2008, T-411/06, Sogelma-Società generale lanori manutenzione appalti Srl), ΕΔΔΔΔ 3/2009, σελ. 823-833.
25. Η μεταστροφή της νομολογίας της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το παράβολο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων του Ν. 3886/2010 (από την ΣτΕ ΕΑ Ολ 136/2013 στην ΣτΕ ΕΑ Ολ 475/2013), ΘΠΔΔ 10/2013, σελ. 895-902 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
26. “Διορθωτικές” παρεμβάσεις του δικαστή με contra legem ερμηνεία δικονομικών διατάξεων [με αφορμή το άρθρο 36 παρ. 5 του Ν 4129/2013 και την απόφαση ΕλΣυν 4222/2013 [VI Τμήμα], ΘΠΔΔ 12/2013, σελ. 1142-1147 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
27. Εκτέλεση κατά του Δημοσίου – Αντισυνταγματική η εγγυητική επιστολή (ΣτΕ 9/2013), ΘΠΔΔ 1/2014, σελ. 31-35 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
28. Υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης-Χάρτης ΘΔ. ΔΕΕ C-40/12, C-50/12, C-58/12, ΘΠΔΔ 3-4/2014, σελ. 372-379
29. Ευθύνη του Δημοσίου από πράξεις οργάνων της δικαστικής εξουσίας. ΣτΕ Ολ 1501/2014, ΘΠΔΔ 5/2014, σελ. 411-421
30. Η πρόβλεψη «αποκλειστικής προθεσμίας άσκησης» ως αναγκαίο στοιχείο της ενδικοφανούς προσφυγής. ΣτΕ 1373/2014, ΔιΔικ 3/2014, σελ. 649-657 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
31. Νεότερες εξελίξεις ως προς τον περιορισμό της υποχρέωσης συμμόρφωσης της Διοίκησης προς ακυρωτική απόφαση, ΔιΔικ 6/2014, σελ. 1476-1484 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
32. Συνέχιση της δίκης σε περίπτωση παύσης της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης λόγω έκδοσης νέας πράξης όμοιου περιεχομένου (ΣτΕ Ολ 3175/2014), ΘΠΔΔ 10-11/2014, σελ. 925-930
33. Σκέψεις ως προς τη δυνατότητα της Διοίκησης να «διορθώσει» a posteriori παράνομη διοικητική πράξη μετά τις ρυθμίσεις του Ν 4274/2014 (ΣτΕ Ολ 4003/2014), ΘΠΔΔ 12/2014, σελ. 1072-1078 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)

34. Διευκρινίσεις ως προς το δικαίωμα ακρόασης στο πλαίσιο των διαδικασιών επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων στα κράτη μέλη υπηκόων τρίτων χωρών (ΔΕΕ C-166/13), Mukarubega, ΔιΔικ 1/2015, σελ. 154-160
35. Προβλήματα συμβατότητας του σχεδίου συμφωνίας για την προσχώρηση της ΕΕ στην ΕΣΔΑ: η γνωμοδότηση ΔΕΕ 2/13 της 18.12.2014, ΤοΣ 1-2/2015, σ. 127
36. Ακύρωση κανονιστικών πράξεων λόγω αντισυνταγματικότητας της εξουσιοδοτικής διάταξης. Το περιεχόμενο της συμμόρφωσης της Διοίκησης: ΣτΕ Ολ 1251/2015, ΘΠΔΔ 4/2015, σελ. 360-366 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
37. Η δικαιοδοσία του Συμβουλίου της Επικρατείας στις διαφορές που απορρέουν από την αμφισβήτηση της νομιμότητας πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής: ΣτΕ 1152/2015, ΔιΔικ 3/2015, σ. 365-371
38. Συμμόρφωση της Διοίκησης σε ακυρωτικές αποφάσεις επί νομοθετικής μεταβολής (ΣτΕ 2617/2015), ΔιΔικ 5/2015, σελ. 700-704
39. Διαδοχικές ακυρώσεις για τυπικές πλημμέλειες. Περιπλοκές στις πρυτανικές εκλογές του Ν. 4009/2011 (ΣτΕ 2357/2014, 4474/2014, 3238/2015, 2948/2015), ΘΠΔΔ 8-9/2015, σελ. 869-876
40. Εμμονή του Συμβουλίου της Επικρατείας στην ακύρωση πράξεων λόγω τυπικών σφαλμάτων της διοικητικής διαδικασίας (ΣτΕ Ολ 3236/2015, ΣτΕ 4966/20114), ΘΠΔΔ 10/2015, σελ. 916-925
41. Δεδικασμένο – Ζητήματα διοικητικής φύσεως (ΣτΕ Ολ 217/2016), ΘΠΔΔ 1/2016, σελ. 38-44
42. Νεότερες εξελίξεις ως προς την *reformatio in peius* στην ενδικοφανή προσφυγή (Με αφορμή την απόφαση ΣτΕ 236/2016), ΘΠΔΔ 2/2016, σελ. 159-163 (από κοινού με Σ. Κυβέλο)
43. Νομολογιακή αποδυνάμωση του άρθρου 6 παρ. 4 ΚΔΔιαδ – Σχέση δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης και ενδικοφανούς προσφυγής, ΘΠΔΔ 6/2016, σελ. 566-571
44. Διασταλτική ερμηνεία της έννοιας της «εκτελεστής πράξης διοικητικής αρχής» - Οριοθέτηση του δημόσιου τομέα (σχόλιο στην απόφαση ΣτΕ 1007/2016), ΘΠΔΔ 7/2016, σελ. 668-672.
45. Το διοικητικό δίκαιο πρέπει να ξαναγίνει νομολογιακό; (σχόλιο στην απόφαση ΣτΕ 1392/2016), ΘΠΔΔ 11/2016, σελ. 1066-1071.
46. Νομολογιακές εξελίξεις ως προς την ερμηνεία της “ιδιάζουσας σχέσης” κατά το άρθρο 7 του ΚΔΔιαδ. Η έννοια της “μειοψηφίας” στις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (με αφορμή την απόφαση ΣτΕ 1566/2016), ΔιΔικ 5/2016, σελ. 726-729
47. Διεύρυνση της κατηγορίας των δεκτικών ευθείας ακυρωτικής προσβολής πράξεων; (με αφορμή την απόφαση ΣτΕ 303/2017), ΘΠΔΔ 5/2017, σελ. 454-457
48. Τα όρια της εξουσίας του εισηγητή δικαστή για τη διάσωση του ένδικου βοηθήματος (ΣτΕ 935/2017), ΘΠΔΔ 5/2017, σελ. 863-870
49. Η ζημία των ιδιωτών κατόχων ελληνικών χρεογράφων στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης του ελληνικού δημόσιου χρέους δεν καταλογίζεται στην ΕΚΤ (ΓεΔΕΕ της 7ης Οκτωβρίου 2015, T-79/13, Alessandro Accorinti κατά ΕΚΤ), ΔτΑ (Δικαιώματα του Ανθρώπου) τεύχος 68/2016, σελ. 435-455
50. Διαταγή (*injunctio*) του ακυρωτικού δικαστή προς τη Διοίκηση σε απορριπτική απόφαση (ΣτΕ 2142/2016), ΘΠΔΔ 5/2017, σελ.475-482

51. Δικαστική προσβολή διάταξης τυπικού νόμου – Αίτηση ακυρώσεως vs αγωγή αποζημίωσης: τολμηρή και επικίνδυνη γενίκευση; (ΣτΕ Ολ 704/2018), ΘΠΔΔ 3/2018, σελ. 232-238
52. Η νομική φύση των γνωμοδοτήσεων του ΝΣΚ που αφορούν τον δικονομικό χειρισμό υποθέσεων του Ελληνικού Δημοσίου: δογματική συνέπεια, θεσμική αβρότητα ή (δικο)νομικός ρεαλισμός; ΘΠΔΔ 3/2019, σελ. 221-230
53. Από τον δικαστή τιμητή στον δικαστή σωφρονιστή – Νέες εξουσίες διαταγής για τον ακυρωτικό δικαστή. Με αφορμή την απόφαση ΣτΕ 573/2019, ΘΠΔΔ 4/2019, σελ. 316-320

ΣΤ. ΣΥΝΤΟΜΑ ΣΧΟΛΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

54. ΔΕΚ C-65/95 και C-119/95, της 17.6.1997, Mann Singh Shingara και Abbas Radiom, ΕΔΔΔΔ 1998, σελ. 211-213
55. ΔΕΚ Ολ C-3-1996, της 19.5.1998, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Κάτω Χωρών, ΠερΔικ 2/2000, σελ. 257-258.
56. ΔΕΚ C-166-1997, της 18.3.1999, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 2/2000, σελ. 260-261.
57. ΔΕΚ C-232-1997, της 29.9.1999, L. Nederhoff & Υπ. Dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap Rijnland, ΠερΔικ 2/2000, σελ. 292-293.
58. ΔΕΚ C-315/1998, της 11.11.1999, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 3/2000, σελ. 433-435.
59. ΔΕΚ C-6/1999, της 21.3.2000, Association Greenpeace France κ.λπ., ΠερΔικ 3/2000, σελ. 446-448.
60. ΔΕΚ C-418/97, Arco Chemie Nederland Ltd και C-419/97, Vereniging Dorpsbelang Hees κ.λπ., της 15.6.2000, ΠερΔικ 1/2001, σελ. 131-132.
61. ΔΕΚ C-287/1998, της 19.9.2000, Luxembourg και Berthe Linster, Aloyse Linster και Yvonne Linster, ΠερΔικ 1/2001, σελ. 138-139.
62. ΔΕΚ C-387/1997, της 4.7.2000, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 1/2001, σελ. 139-144.
63. ΔΕΚ (Ολομέλεια) της 30ής Ιανουαρίου 2001, C-36/98, Ισπανία κατά Συμβουλίου, ΠερΔικ 4/2001, σελ. 613-614.
64. ΔΕΚ C-209/1998, της 23.5.2000, Sydhavnens Sten & Grus ApS, ΠερΔικ 4/2001, σελ. 625-628
65. ΔΕΚ, της 23ης Οκτωβρίου 2001, C-510/1999, X. Tridon, ΠερΔικ 1/2002, σελ. 168-169.
66. ΔΕΚ, της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, C-67/99, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, C-71/99, Επιτροπή κατά Γερμανίας, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, C-220/99, Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 1/2002, σελ. 183-184.
67. ΔΕΚ της 13ης Δεκεμβρίου 2001, C-324/99, Daimler Chrysler, ΠερΔικ 1/2002, σελ. 194-196.
68. ΔΕΚ (πέμπτο τμήμα) C-6/00, της 27.2.2002, Abfall Service AG (ASA), ΠερΔικ 2/2002, σελ. 392-396.

69. ΔΕΚ C-1/00, της 13.12.2001, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υποστηριζόμενη από Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 2/2002, σελ. 405-406.
70. ΔΕΚ C-9/00, της 18.4.2002, Palin Granit Oy, ΠερΔικ 3/2002, σελ. 593-596.
71. ΠΕΚ T-13/99, της 11.9.2002, Pfizer Animal Health SA, κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, ΠερΔικ 4/2002, σελ. 829-832.
72. ΔΕΚ C-513/99, της 17.9.2002, Concordia Bus Finland Oy Ab, ΠερΔικ 1/2003, σελ. 203-205.
73. ΔΕΚ C-75/01, της 13.2.2003, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, ΠερΔικ 2/2003, σελ. 406-407.
74. ΔΕΚ C-228/00, της 13.2.2003, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, και ΔΕΚ C-458/00, της 13.2.2003, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατά Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, ΠερΔικ 3/2003, σελ. 612-616.
75. ΔΕΚ C-444/00, της 19.6.2003, The Queen, κατόπιν αιτήσεως της Mayer Parry Recycling Ltd και Environment Agency, ΠερΔικ 4/2003, σελ. 820-823.
76. ΔΕΚ C-130/01, της 12.6.2003, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 4/2003, σελ. 832-833.
77. ΔΕΚ C-278/01, της 25.11.2003, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας, ΠερΔικ 1/2004, σελ. 131-133.
78. ΔΕΚ, C-114/01, της 11.9.2003, AvestaPolarit Chrome Oy, πρώην Outokumpu Chrome Oy, ΠερΔικ 2/2004, σελ. 276-277.
79. ΔΕΚ C-448/2001, της 4.12.2003, EVN AG και Wienstrom GmbH, ΠερΔικ 2/2004, σ. 286-288.
80. ΔΕΚ C-201/2002, της 7.1.2004, Delena Wells, ΠερΔικ 3/2004, σελ. 417-418.
81. ΔΕΚ C-209/2002, της 29.1.2004, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Δημοκρατίας της Αυστρίας, ΠερΔικ 3/2004, σ. 421-422.
82. ΔΕΚ C-53/2002 και C-217/2002, της 1.4.2004, Commune de Braine-le-Chateau, Michel Teillieut κ.λπ., ΠερΔικ 3/2004, σελ. 428-429.
83. ΔΕΚ C-87/2002, της 10.6.2004, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 4/2004, σελ. 566-567.
84. ΔΕΚ C-472/02, της 19.10.2004, Siomab SA c/Institut bruxellois pour la gestion de l'environnement, ΠερΔικ 4/2004, σελ. 573-574.
85. ΔΕΚ C-227-2001, της 16.9.2004, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Βασιλείου της Ισπανίας, ΠερΔικ 1/2005, σελ. 153-155.
86. ΔΕΚ C-1/2003, της 23.9.2004, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, ΠερΔικ 1/2005, σελ. 163-164.
87. ΠΕΚ T-176/01, της 18.11.2004, Ferriere Nord SpA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΠερΔικ 2/2005, σελ. 342-343.
88. ΔΕΚ της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-402/03, Skon Æg [Ευθύνη από ελαττωματικά προϊόντα], ΠερΔικ 1/2006, σελ. 152-153.
89. ΔΕΚ της 23ης Φεβρουαρίου 2006, C-122/04, Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου [Παρακολούθηση των δασών], ΠερΔικ 2/2006, σελ. 328-329.
90. ΔΕΚ της 16ης Μαρτίου 2007, C-332/04, Επιτροπή κατά Ισπανίας [Χωροθέτηση έργων-εγκαταστάσεων], ΠερΔικ 2/2006, σελ. 329-330.
91. ΔΕΚ της 13ης Σεπτεμβρίου 2005, C-176/05, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Τα Όρια της Κοινοτικής Αρμοδιότητας στον Τομέα της Προστασίας του Περιβάλλοντος, ΠερΔικ 3/2006, σελ. 509-513.

92. ΔΕΚ της 4ης Μαΐου 2006, C-508/03, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων, ΠερΔικ 4/2006, σελ. 695-696.
93. ΔΕΚ της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, C-244/05, Bund Naturschutz in Bayern, Διατήρηση φυσικών οικοτόπων και άγριας πανίδας και χλωρίδας, ΠερΔικ 4/2006, σελ. 699-700.
94. ΔΕΚ της 23ης Οκτωβρίου 2007, C-440/05, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, [Θαλάσσια ρύπανση από πλοία, ΠερΔικ 1/2008, σελ. 166-167.
95. ΔΕΚ της 1ης Απριλίου 2008, C-14/06, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Βασίλειο της Δανίας κατά Επιτροπής, Επικίνδυνες ουσίες, ΠερΔικ 2/2008, σελ. 342-343.
96. ΔΕΚ της 10ης Απριλίου 2008, C-442/06, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Υγειονομική ταφή αποβλήτων, ΠερΔικ 2/2008, σελ. 348-349.
97. ΔΕΚ της 24ης Ιουνίου 2008, C-188/07, Commune de Mesquer, Ναυάγιο Erika-Αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», ΠερΔικ 4/2008, σελ. 712-714.
98. ΔΕΚ της 3ης Ιουλίου 2008, C-215-06, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ΠερΔικ 4/2008, σελ. 723-724
99. Ερμηνεία της οδηγίας 2004/38/ΕΚ - Κάμψη του τεκμηρίου νομιμότητας προς διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ (προδικαστική παραπομπή στο ΔΕΕ με την απόφαση ΔΠρΘεσ 613/2016), ΔιΔικ 3.2016, σελ. 414-416
100. Νομολογία ΕΔΔΑ: Έναρξη ισχύος του πρωτοκόλλου 16 – Κατάσταση έκτακτης ανάγκης – Η αρχή της νομιμότητας των εγκλημάτων και των ποινών, ΔιΔικ 1/2019, σελ. 78-82

Ζ'. ΕΠΑΙΝΟΙ -ΠΡΟΛΟΓΟΙ

1. Laudatio Prof. Eberhard Schmidt-Assmann, ERPL/REDP 27/2015, p. 641-645
2. Έπαινος για τον ε.τ. Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας κ. Κ. Μενουδάκο, κατά την τελετή αναγόρευσής του σε επίτιμο διδάκτορα της Νομικής Σχολής ΑΠΘ, ΘΠΔΔ 7/2014, σελ. 663-666
3. Πρόλογος σε Σ. Κυβέλου, Η ενδικοφανής προσφυγή, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016 (Α΄ και Β΄ έκδοση), σελ. VII- XVII
4. Πρόλογος σε Α. Σκιαδά, Η ενεργητική νομιμοποίηση ως προϋπόθεση του παραδεκτού στην αίτηση ακύρωσης, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σελ. VII-X
5. Πρόλογος σε Π. Γιαννακάκη, Η απόδειξη ενώπιον των ΤΔΔ, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019, σελ. IX-XI

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

- Αγγλική (Certificate of Proficiency Cambridge)
- Γαλλική (Sorbonne II)
- Γερμανική (Großes Deutsches Sprachdiplom)
- Ολλανδική (ικανοποιητικά)